Handleiding Duurzaamheidslabel

Sportinfrastructuur kwaliteitszorgsysteem

Opgesteld in opdracht van: Routekaart verduurzaming sport
Datum: 1 oktober 2026
Versie: V 1.3
Auteur: Taakgroep Duurzaamheidslabel NOC*NSF

Inhoudsopgave

INLEIDING 3

PROCESSTAPPEN 3
LEESWIJZER 4
MKI EN PEF 4
PCR 4
VERSIEBEHEER 4

1. SCOPE 5

1.1 CERTIFICERING 5
1.2 OVERGANGSREGELING 5
1.2.1. TOELATING NIEUW SPORTPRODUCT OP DE SPORTPRODUCTENLIJST VANAF 2026 5
1.2.2. DUURZAAMHEIDSLABEL PER 2027 5

2. LCA 6

2.1 CATEGORY RULES PEF 6
2.2 NMD 6
2.3 IMPACTCATEGORIEËN 6
2.4 ONAFHANKELIJKE TOETSING 6

3. BEPALING DUURZAAMHEIDSLABEL 7

3.1 BEPALING DUURZAAMHEIDSLABEL 7
3.1.1 SPORT SPECIFIEKE HERWAARDERING DUURZAAMHEIDSLABEL NIVEAU 7
3.2 AANDRAGEN INFORMATIE DUURZAAMHEIDSLABEL 7

4. AANSCHERPING LABEL CATEGORIEËN 8

4.1 PEILDATUM EN VERDELING 8
4.1.1 HERZIENING 2027 8

5. TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN 9

5.1 WENSEN 9

1. BIJLAGE 10

2. BIJLAGE 11

Inleiding

Het Sportakkoord punt 2 'duurzame sportinfrastructuur' en de Routekaart Verduurzaming Sport zijn door ondermeer NOC*NSF en sportbonden, VSG en BSNC ondertekend als zijnde belangrijke punten voor de toekomstige sportomgeving. Duurzaamheid is nooit als een centraal punt meegenomen in het integraal waarderen van sportproducten. Door bovengenoemde akkoorden is het signaal afgegeven dat dit wel zou moeten.

Het kwaliteitszorgsysteem is een privaat certificeringsmodel van sportaccommodaties waaronder sportproducten zoals sportvloeren. Voor certificering van sportaccommodaties dient een sportvloer van de sportproductenlijst te worden gekozen. Op de sportproductenlijst komen meerdere type sportproducten voor zoals: sportvloeren, sportfunderingen, sport-onderbouwen, padelkooien etc. Mogelijk wordt deze lijst in de toekomst uitgebreid met inrichtingsmaterialen of andere sport materialen. Voordat sportproducten zoals sportvloeren op de sportproductenlijst geplaatst worden vindt een uitgebreid onderzoek plaats naar de prestaties, materialisatie en duurzaamheid van de betreffende sportvloer i.r.t. de voorschriften. De eisen aan het onderzoek staan per sport in een handleiding beschreven en bestaan uit: (voorbeelden a.d.h.v. een kunstgras sportvloer)

- Prestaties: Balrol; Balstuit; Schokabsorptie; Verticale vervorming; Stroefheid etc.;
- Materialisatie: Aantal vezels; Lengte vezel; Dikte vezel; Gewicht vezel; Samenstelling vezel; Type en laagdikte invulling; Type en samenstelling backing etc.;
- Duurzaamheid: Eisen na betreding, slijtvastheid etc.;

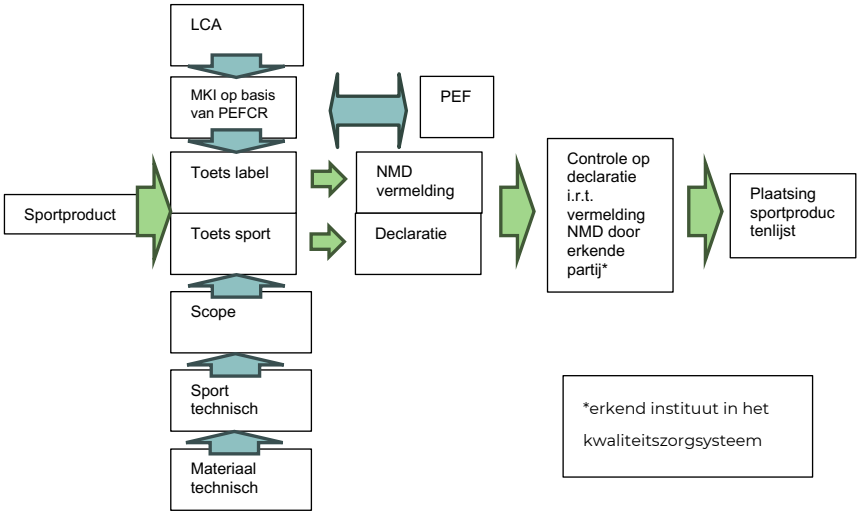
Als een sportvloer op bovengenoemde onderdelen voldoet aan de voorschriften vindt vermelding op de sportproductenlijst plaats. Alle sportproducten op de sportproductenlijst vertegenwoordigen dus een vastgestelde minimum sporttechnische kwaliteit. Duurzaamheid kan hieraan worden toegevoegd door een informatief label per product op de sportproductenlijst te weergeven.

Dit label helpt opdrachtgevers bij het maken van bewuste keuze bij realisatie van sportaccommodaties. Het Duurzaamheidslabel moet staan voor de duurzaamheid van het product in de breedste zin van het woord. Dit betekent dat het label geen projectgebonden benadering inhoudt maar een productlabel betreft. Daarmee is het voor opdrachtgevers mogelijk om het label te gebruiken bij het integreren van duurzaamheidsprestaties in aanbestedingen van sportaccommodaties.

De sportproductenlijst is een informatiebron waarbij de kwaliteit van de gepresenteerde sportvloeren als basis geldt. Informatie uit deze lijst zoals het Duurzaamheidslabel moet zorgvuldig worden gewogen om conflicten met de basisbehoefte te voorkomen.

Processtappen

Deze handleiding vervult een belangrijke rol in de processtappen om te komen tot duurzame gecertificeerde sportaccommodaties. De processtappen zijn in onderstaand schema schematisch weergegeven en terug te lezen in hoofdstuk 5 van de procedures van het kwaliteitszorgsysteem:

Figuur 1: Processtappen

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 van de handleiding wordt de scope waar deze handleiding op van toepassing is beschreven. Vervolgens wordt in hoofdstuk 2 beschreven welke eisen worden gesteld aan een Levenscyclusanalyse (LCA) voor de bepaling het een Duurzaamheidslabel. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de totstandkoming van het Duurzaamheidslabel en hoofdstuk 4 beschrijft de planning en het moment van implementatie van verscherpingen van het label per jaar.

In de handleidingen worden verschillende, soms Engelstalige, definities toegepast. Hieronder een overzicht van de gebruikte definities incl. afkortingen:

- LCA: Levenscyslusanalyse: Een LCA is de analyse van de onttrekkingen uit het milieu en de emissies naar het milieu voor een product. LCA kwantificeert de milieueffecten gedurende de hele levenscyclus;
- PEF: Product Environmental Footprint: PEF is de Europese methode voor kwantificering van de kosten van de milieueffecten van een product, gebaseerd op een LCA. PEF is voor kunstgras wettelijk (nog) niet geborgd in Europa
- PEF CR: Product Environmental Footprint Category Rules: Set van regels voor vergelijkbaarheid van producten georganiseerd in documenten. Voor synthetic surfaces vastgelegd door ESTC;
- MKI: Milieu Kosten Indicator: MKI is de Nederlandse methode voor kwantificering van de kosten van de milieueffecten van een product, gebaseerd op een LCA. Wettelijk geborgd in Nederland;
- NMD: Nationale Milieu Database: De Nationale Milieudatabase (NMD) is gevuld met milieuverklaringen en bevat de milieudata die verkregen is uit een levenscyclusanalyse.
- PCR: Product Categorie Regels: Voor het opmaken van LCA's zijn regels voor specifieke productgroepen vastgelegd in een PCR. Voor kunstgras wordt op dit moment gewerkt aan een PCR.

MKI en PEF

Op dit moment is in Nederland voor de bepaling van de milieu impact de MKI leidend. Europa heeft een systeem op basis van PEF opgetuigd. Afgesproken is dat de MKI vanwege wettelijke borging gebruikt wordt tot het moment dat de Europese wetgeving PEF gaat voorschrijven.

PCR

Voor specifieke afspraken m.b.t. het opmaken van LCA's van kunstgrasvelden wordt in Nederland gewerkt aan een PCR Kunstgras. Zodra deze PCR is vastgesteld vervallen de eisen vanuit de PEF-CR voor vaststelling van het duurzaamheidslabel.

Versiebeheer

Versie	Datum	Opmerkingen
V 1.0	26 november 2024	Opzetten handleiding
V 1.1	3 december 2024	Aanpassen handleiding naar aanleiding opmerkingen taakgroep
V 1.2	24 februari 2025	Tekstuele en stijl aanpassingen
V 1.3	1 oktober 2026	Herziening grenswaarden Wijze van aandragen informatie t.b.v. verkrijgen label Vervallen negatieve herwaardering cat. 3 data performance infill

Tabel 1: Versiebeheer

1. Scope

Deze handleiding heeft betrekking op het bepalen van het Duurzaamheidslabel voor kunstgras sportvloer sportproducten. Conform de definitie van het kwaliteitszorgsysteem behoort tot de sportvloer de eventuele shockpad, kunstgrasmat en eventuele infill(s). Tezamen vormen deze de sportvloer. Uitgezonderd van de scope van deze handleiding is het kunstgras sportvloer sportproduct binnen de tennis sportproducten met de beschrijving 'ongebonden mineraal op kunststof' (scope 1.1.2.1).

1.1 Certificering

Voor certificering van sportaccommodaties binnen het kwaliteitszorgsysteem is het een voorschrift om een keuze te maken voor een sportvloer sportproduct van de sportproductenlijst. Door de implementatie van de verplichting om deze handleiding te volgen voor vaststelling van een Duurzaamheidslabel voor kunstgras sportproducten worden alle kunstgras sportvloer sportproducten op een eerlijke manier met elkaar vergeleken. Het Duurzaamheidslabel is informatief en opdrachtgevers zijn vrij in het kiezen van een sportproduct. Ieder jaar wordt opnieuw gekeken of aanscherping van het behalen van een label noodzakelijk is. Daarmee worden de sportproducten op de sportproductenlijst steeds duurzamer.

1.2 Overgangsregeling

Pas vanaf 2026 worden labels op de sportproductenlijst getoond. De invoering van deze handleiding kent een overgangsregeling. Hieronder is de overgangsregeling per situatie uitgewerkt:

1.2.1. Toelating nieuw sportproduct op de sportproductenlijst vanaf 2026

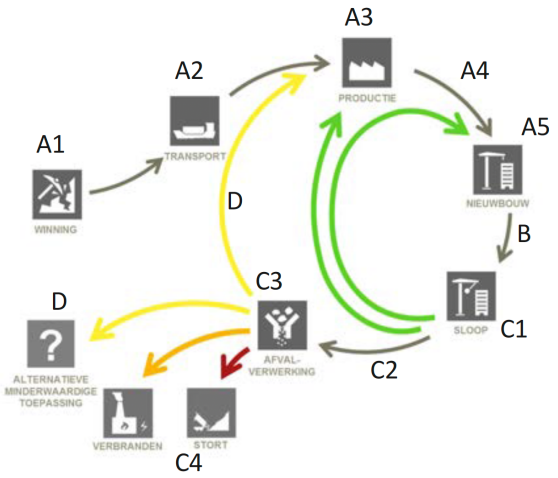
Voor toelating van nieuwe sportproducten per 1 januari 2026 geldt een verplichting om ook het Duurzaamheidslabel volgens deze handleiding te hebben vastgesteld. Alleen met vaststelling van een label worden nieuwe kunstgras sportvloer sportproducten nieuw geplaatst op de sportproductenlijst.

1.2.2. Duurzaamheidslabel per 2027

Alle kunstgras sportvloer sportproducten dienen per 1 januari 2027 te zijn voorzien van een Duurzaamheidslabel welke is vastgesteld volgens deze handleiding. Kunstgras sportvloer sportproducten zonder label worden van de sportproductenlijst verwijderd. Certificering van sportaccommodaties waarbij een sportproduct zonder label wordt toegepast is vanaf dan niet meer mogelijk. Projecten vanaf 1 januari 2027 waarbij een sportproduct zonder Duurzaamheidslabel wordt toegepast is mogelijk indien het project voor 1 januari 2027 is aangemeld op www.sportinfrastructuur.nl.

2. LCA

De levenscyclusanalyse (LCA) van een product is de basis voor de vaststelling van de duurzaamheid ervan. LCA's bestaan uit meerdere levensfase van een product zoals constructie (A1 t/m A3), bouw (A4 en A5), gebruik en onderhoud (B), einde leven (C) en baten voorbij systeemgrenzen (D). In figuur 2 zijn al deze fase weergegeven. LCA's worden opgesteld conform de ISO 14040 en EN 15804 + A2. Verder zijn voor de bepaling van het Duurzaamheidslabel de standaarden van de category rules van de PEF (paragraaf 2.1) en NMD (paragraaf 2.2) verplicht.

Figuur 2: LCA stappen

2.1 Category Rules PEF

Om de uitgangspunten voor de uitvoering van de LCA gelijkwaardig en eerlijk te houden heeft de ESTC (EMEA Synthetic Turf Council) een Product Environmental Footprint Category Rules opgesteld. Deze Category Rules zijn voor de bepaling van het Duurzaamheidslabel van toepassing op de vaststelling van een LCA-berekening. De uitwerking van de Category Rules zijn te vinden op: https://www.estc.info/wp-content/uploads/2024/05/PEFCR-Synthetic-Turf_Ver.01-2024-05-20.pdf

2.2 NMD

Omdat voor de toepassing van een Duurzaamheidslabel in Nederland het noodzakelijk is de borging van LCA data op een goede manier te regelen geld een verplichte opname in de Nationale Milieu Database (NMD). Voor opname in de NMD is een toetsingsprotocol gemaakt welke specifiek van toepassing is op het vaststellen van LCA's en het berekenen van de MKI. Dit toetsingsprotocol is te vinden op: https://milieudatabase.nl/nl/milieudata-lca/informatie-voor-lca-opstellers/

2.3 Impactcategorieën

De impactcategorieën welke gehanteerd worden voor de bepaling van PEF en MKI zijn gelijk aan elkaar. Toch verschilt per categorieën de bepalingsmethode om te komen tot het resultaat nog van elkaar. Om enig vergelijk te geven staat in bijlage 1 een overzicht van de huidige impact categorieën welke voor MKI formeel zijn vastgesteld. Voor het Duurzaamheidslabel worden momenteel de impact categorieën van de MKI vereist.

2.4 Onafhankelijke toetsing

Voordat een LCA berekening als onderligger van het Duurzaamheidslabel wordt geaccepteerd moet de data worden getoetst door een LCA-toetser. Dit wordt ook wel 'reviewen' genoemd. Er wordt dan gekeken of het LCA-onderzoek juist is uitgevoerd en of de gegevens volledig en correct zijn. De NMD heeft hiervoor een toetsingsprotocol opgesteld. De toetsing wordt verzorgd door een LCA-toetser die door de NMD is erkend. Belangrijke voorwaarde voor de uitvoering van de toetsing is dat de LCA-toetser geen betrokkenheid bij het LCA-onderzoek heeft gehad. De toetsing moet door een onafhankelijke, derde partij worden uitgevoerd. Dit betekent dat de toetsing niet door een collega van hetzelfde bedrijf mag worden gedaan.

3. Bepaling Duurzaamheidslabel

Na de vaststelling van een MKI conform de eisen uit hoofdstuk 2 kan een Duurzaamheidslabel worden bepaald. Hiervoor wordt als uitgangspunt het eurobedrag van de MKI gebruikt op basis van alle impactcategorieën. De milieuprestatie (LCA) dient voor gebruik in het Duurzaamheidslabel te zijn opgenomen in de NMD. Bovenstaande wordt in het milieuprofiel van een product genoemd. Deze is te raadplegen in de viewer van de NMD.

3.1 Bepaling Duurzaamheidslabel

Het MKI (€/8jaar.m2) geldt als basis voor het Duurzaamheidslabel, zie de verdeling in tabel 2.

Label	MKI (€/8jaar.m2)
A	< 2,030
B	Van 2,030 tot 4,060
C	Van 4,060 tot 6,090
D	Van 6,090 tot 8,120
E	Van 8,120 tot 10,150
F	Van 10,150 tot 12,180
G	≥ 12,180

Tabel 2: bepaling Duurzaamheidslabel

3.1.1 Sport specifieke herwaardering Duurzaamheidslabel niveau

In twee specifieke situaties wordt voor de vaststelling van het label een herwaardering van het MKI basisbedrag berekend:

- Bij gebruik van polymerische infill materiaal wordt een negatieve herwaardering van 3 label stappen (op dit moment 3 keer 2,030 = 6,090) bovenop. het MKI basisbedrag gerekend;
- Bij gebruik van categorie 3 data in een van de volgende productonderdelen kunstgrasmat of shockpad wordt een negatieve herwaardering van 3 label stappen (op dit moment 3 keer 2,030 = 6,090) bovenop het MKI basisbedrag gerekend.

3.2 Aandragen informatie Duurzaamheidslabel

Voor het aandragen van de informatie van het Duurzaamheidslabel bij plaatsing van een sportproduct op de sportproductenlijst dient bijlage 1 te worden ingediend bij info@sportinfrastructuur.nl

4. Aanscherping label categorieën

Omdat op het moment van opmaak van deze handleiding nog onvoldoende bekendheid is over de MKI score welke kunstgras sportproducten zullen behalen is in paragraaf 4.2 een concept verdeling opgesteld. Deze verdeling wordt voor ingang van 1 januari 2026 vastgesteld door de programmaraad op 1 oktober 2025.

4.1 Peildatum en verdeling

Ieder jaar wordt opnieuw gekeken of van de aangemelde kunstgras sportproducten de verduurzaming is toegenomen op label A en of label B niveau. Hiervoor wordt als peildatum 1 oktober gebruikt en betreft de ingangsdatum 1 januari van het opvolgende jaar. Dit is het moment waarop tabel 3 wordt toegepast voor een verscherping van de eisen aan labelbepaling in de loop der tijd. De waarde welke volgt uit het peilmoment wordt vastgesteld als de stapgrootte voor vervolg van labels.

Label	MKI
A	Laagste 5 %

Tabel 3: Verdeling percentage label

4.1.1 Herziening 2027

Op 1 oktober 2026 heeft een herziening plaatsgevonden. Op 1 oktober kwamen op basis van de afspraken in totaal 31 producten in aanmerking voor een label. Op basis van de afspraak dat de beste 5% [1]een label A ontvangt heeft is de grenswaarde voor de nieuwe labels gebaseerd op het product met de laagste MKI.

[1] 5% van 31 producten is 1,55. Omdat de top 5% label A krijgt is het getal 1,55 afgerond naar 1 product met label A

5. Toekomstige ontwikkelingen

Het Duurzaamheidslabel loopt voorop in de doelstellingen van een duurzame en circulaire sportinfrastructuur. Het is daarmee logisch dat niet alle duurzaamheidsdoelstellingen van dit moment maar ook toekomstige ontwikkelingen zijn meegenomen. De taakgroep heeft een aantal aandachtspunten als wens beschreven waarmee inzicht wordt gegeven in toekomstige ontwikkelingen van het Duurzaamheidslabel.

5.1 Wensen

- Uitbreiding scope naar kunststof sportvloer sportproducten, funderingsmaterialen en onderbouw materialen;

Opmaken NL-PCR t.b.v. vergelijkbare opmaak van LCA's m.b.t. kunstgras voor opname van milieuprofielen in de NMD

- Positieve herwaardering hergebruikt materiaal in kunstgras sportproducten;
- Multifunctioneel gebruik van (deel)producten;
- Invoeren quick wins waarin specifiek materiaal gebruik of een combinatie van materiaalgebruik wordt gewogen zoals latex;
- Meewegen verankering kunstgrasmatten d.m.v. lijmnaden;
- Stimuleren gebruik mono materialen.

1. Bijlage

☐ Nieuw label

Ja: vul veld 1 t/m 9 in

☐ Vervangen label

Ja: vul veld 3 t/m 9 in

1. Naam sportproduct: vul de naam in volgens format
   Volg naamgeving sportproductenlijst sportinfrastructuur

2. Naam uitvoering: vul de naam in volgens format
   Volg naamgeving sportproductenlijst sportinfrastructuur

3. Link naar sportproduct: kopieer de URL naar het sportproduct

4. Conclusie beslisboom duurzaamheidslabel: vul label in volgens model

5. Link naar producten in NMD viewer: kopieer de URL naar het sportproduct

6. Is het product schaalbaar: ja of nee

7. Is er sprake van polymerische infill: ja of nee

8. Is er sprake van categorie 3 data voor kunstgrasmat en of shockpad: ja of nee

9. Naam indiener: vul de naam in

☐ Hiermee bevestigt de indiener het formulier naar waarheid te hebben ingevuld.

2. Bijlage

Document beslisboom versie 0.8 van d.d. 1 oktober 2026